

אלו הד' קליפות. לְבַתֶּר עֶבֶד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְכָל אֲיִנוּן
 קְלִיפִין יְהוֹן בּוֹלְהוֹן מִשְׁתַּעְבְּדֵן לֵיהּ ולאחר מכן עשה הקב"ה שכל
 אותם הקליפות יהיו כולם משתעבדים לו.

ימצאנו בארץ מדבר נדרש על הרופא שמוצא את החולה בחולאים שלו

עַד הָכָא הָוָה פְּתִיב בְּהָהוּא סְפָרָא (דְאָסִיא) דְקִרְטִינָאָה
 אֲסִיאַ עַד כַּאן הִיָּה כְּתוּב בְּסִפְרוֹ שֶׁל קִרְטִין הָרופֵא. לְבַתֶּר הָוָה רָשִׁים
 בְּהַאי קְרָא, כָּל נְטוּרָא דְאִיצְטְרִיךְ אֲסִיא חֲפִים לְמַעְבַּד
 לְמַרְעֵ דְשָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיָּה אֲסִירֵי דְמַלְכָּא, לְמַפְלַח
 לְמֵאֲרֵי עֲלָמָא אחר כך היה רשום שם עוד כל השמירות שצריך רופא חכם לעשות
 לחולה השוכב בבית חוליו ונקרא אסיר המלך כי אסרו הקב"ה במיטתו עד שיחזור בתשובה
 ויחזור לעבוד אותו. דְכָד אָזִיל אֲסִיא חֲפִים לְגַבִּיָּהּ כִּי כַּאֲשֶׁר הוֹלֵךְ
 הָרופֵא הַחֲכָם אֶצֶל הַחֹלֶה אִז נֹאמֵר יִמְצְאֵהוּ בְּאַרְצֵן מְדַבֵּר וּבְתַהוּ יִלְל
 יְשִׁימוֹן. מְרַעִין דְשָׁרְיִין עֲלֵיהּ וְהֵינְנוּ שְׂהוּא מוּצָאוּ בְּחֵלָאִים הַשּׁוֹרִים עֲלֵיו
 אֲשַׁכַּח לֵיהּ בְּאֲסִירֵי דְמַלְכָּא וּמוּצָא אוֹתוֹ בֵּין אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ הַקַּב"ה.

אם הרופא חכם הקב"ה נותן לו ברכות שישתדל ברפואת החולה

אִי תִימָא הוּאִיל וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִפְקוֹד לְתַפְשָׁא
 לֵיהּ דְלֹא יִשְׁתַּדֵּל בְּרֵשׁ אַבְתְּרִיָּהּ וְאִם תֹּאמֵר כִּיּוֹן שְׂהַקְב"ה
 צִוִּיה לְתוּפְשׁוֹ בְּמִיטַתוֹ חוּלָה א"כ צָרִיךְ שְׂלֹא יִשְׁתַּדֵּל אָדָם לְרַפְאוּתוֹ כִּי רְצוּנוֹ שֶׁל הַקַּב"ה

שיהיה חולה ואסור בבית חוליו, **לֹא הָכִי. דְּהָא דָּוָד אָמַר** (תהלים מא)
אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דַּל וְגו' וְדַל הוּא דְשָׁכִיב בְּבֵי מַרְעִיָּה

אין זה כך וכמו שדוד המלך כבר אמר אשרי משכיל אל דל [קג] ודל הוא החולה השוכב על

אור הרשב"י

ויאמר לו בזכות שאתה שב בתשובה ומתודה אתה חי ואם תמות אז תהיה נקי מכל חטאותיך לפני ה' תמהר ויהי' לך חלק לעוה"ב ותזכה לג"ע בין הצדיקים וע"ש שמאריך בענין החסד הוזה שעושה המבקר עם החולה כשעושה תשובה על ידו מה רב זכותו ע"ז ועיין בז"ח פרשה לך אמר ר' אבהו בא וראה כמה שכרו של אדם העושה לאחר לחזור בתשובה וכו' ע"ש. ואם איש אמיד הוא ולא עשה צדקה וחסד כראוי עד עתה יזכירוהו שיתקן דבר זה או עכ"פ לקבל עליו בל"ג לתקן כשיקום מחליו כי מצינו כמה פעמים ברח"ל שזכות הצדקה מצלת לאדם ממות וגם להנצל מן הגיהנם.

ועוד כתב הח"ח (שם פרק ז) וז"ל: ועוד מצינו שם דל על מי שהוא דל בכח דהיינו שהוא חולה וכמו שכתוב מדוע אתה ככה דל בן המלך וההשכלה אודותיו הוא כמו שפירשו חז"ל דהיינו לבקרו ולהתבונן אולי יוכל להועיל לו באיזה דבר להקימו מדלותו זה וכבר ביארנו כל הצורך בעו"ה לעיל בפ"ג וד' ע"ש. ומכלל זה מי שהוא מיצר מצרת המציקים אותו להשכיל ולהתבונן בעניו ולהציל אותו באיזה עצה מצרותיו. ויש עוד דל אחד והוא העני בדעת והוא דל יותר מן

[קג] איתא בנמרא (נדרים מ) אמר רב כל המבקר את החולה ניצול מדינה של גיהנם שנאמר אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו י"י אין דל אלא חולה שנאמר וכו' ואין רעה אלא גיהנם שנאמר כל פעל י"י למענהו וגם רשע ליום רעה. ואם ביקר מה שכרו מה שכרו כדאמר ניצול מדינה של גיהנם, אלא מה שכרו בעוה"ז, י"י ישמרהו ויחייהו ואושר בארץ ואל תתנהו בנפש אויביו י"י ישמרהו מיצר הרע ויחייהו מן היסורין ואושר בארץ שיהו הכל מתכבדין בו ואל תתנהו בנפש אויביו שיוזמנו לו ריעים כנעמן שריפו את צרעתו ואל יזמנו לו ריעים כרחבעם שחילקו את מלכותו ע"כ.

ומרן החפ"ז חיים בספר אהבת חסד (חלק ג פרק ג) הביא מה שכתב בספר יש נוחלין בהנהגותיו בשם הזוהר פרשה פקודי מי שמשגיח על חולה ומשתדל שישוב בתשובה הנה זה הוא מלאך המליץ טוב והוא גורם לו שינצל ממדת הדין הקשה וגואלו ממות ופודהו משחת וגורם לו החיות ועליו נאמר אשרי משכיל אל דל ע"כ. ושפת צדיק ידעו רצון לרצות ולפיים החולה ע"ז ולעורר אותו בדברי פיוס וידבר דברי תנחומין על לבו ודברים שתתיישב בהם דעתו של חולה

מיטתו והוא משכיל לרפאותו. **וְאִי אֲסִיא חֲכִים הוּא, קִדְשָׁא בְרִיךְ**

אור הרשב"י

כנפי השכינה כדרך שהיה אברהם אבינו מקפח את הבריות ומכניסן תחת כנפי השכינה שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן וצריך האדם להתעורר בנפשו על אנשים כאלו ולרחם עליהם כמו אם היה רואה איש עני ערום שאין לו לבוש כי במה יכסה נפשו שם בעולם העליון אחרי שהוא ערום מתורה ומצות וכידוע שע"י קיום התורה נברא תכשיטין לנפשו שבהם הוא זוכה לישב לפני ד' בהיכל קדשו וכדכתיב אצל יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול הסירו הבגדים הצואים וגו' והלבש אותך מחלצות וילבישוהו בגדים וגו' וכדאיתא (בתנא דבי א"ר פכ"ז) כי תראה ערום וכסיתו כיצד אלא אם ראית אדם שאין בו ד"ת הכניסהו לביתך ולמדהו קריאת שמע ותפלה ולמדהו פסוק אחד בכל יום או הלכה אחת וזרזוהו במצות לפי שאין לך ערום בישראל אלא מי שאין בו תורה ומצות והוא דומה למי שהוא ערום ע"כ. עוד מקיים בזה מה שאמר הכתוב ואהבת את ד' אלהיך דהכונה לאהב אותו על בריותיו כמו שאחז"ל. ויש עוד ענין שצריך להשכיל אודות הדל והוא דבר גדול מאוד כי ידוע מי שהוא דל אין לו כח להתזיק בניו לתורה ובעצמו אין יכול ללמוד עמהם ובניו הולכים ומתדלדלים ונשארים ע"ה גמורים ויש מהם שיוצאים ע"ז לתרבות רעה ג"כ ע"כ מצוה רבה להשכיל אודותם וליתנם לבית הספר ומצוי הוא באלו הנערים שהם מצליחים בתורה בזכות אביהם

הכל וכמו שאמרו חז"ל אין עני אלא בדעה וכו' וגם בזה יש כמה סוגים א' שהוא כסיל בעניני הידיעות וע"י כסילתו תעה מן הדרך ונעשה רשע בכגון זה צריך להשכיל איך להשיבו בתשובה ולהעמידו על דרך האמת וזכותו גדול מאוד עבור זה כמבואר בז"ח פרשה לך לך אמר ר"א כמה שכרו של אדם העושה לאחר לחזור בתשובה וכו' ע"ש. ויש שהוא בן לא חכם בעניני ד"א ועי"ז הוא מקלקל עסקו וגם לפעמים נתבזה בעיני הכל בשביל זה וגם בזה מצוה להשכילו וללמדו דעת כדי שלא יקלקל עניניו וגם כדי שלא יתבזה. ויתבונן בעצמו אלו היה לו בן בעיר אחרת באופן זה כמה היה רוצה שימצא שם אדם ישר וטוב שילמד לבנו דעת ותבונה איך להתנהג ככה יעשה הוא לחבירו וכ"ז הוא בכלל מ"ע של ואהבת לרעך כמוך וכמו שכתב הרמב"ם (פ"י מהלכות דיעות הלכה ג') בביאור מצוה זו דהיינו שיחוס על ממונו כמו שהוא חס על ממון עצמו ורוצה בכבודו כמו שהוא רוצה בכבוד עצמו ע"ש. ויש עני בדעת כפשוטו שהוא עני בתורה וצריך להשכיל ולהתבונן איך להמשיך לבו לתורה והוא דבר גדול מאוד כדאמרינן (ב"מ פ"ה) ארשב"ג א"ר יונתן כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו שנאמר וכו' ואיתא באדר"ג פ"ב על המשנה דהוי אוהב את הבריות ומקרבן לתורה מלמד שיהא אדם מקפח את הבריות ומכניסן תחת

הוא יִהַב לִיה בְּרָכָאן לְהֵהוּא דִישְׁתַּדֵּל בֵּיהּ וּאִדְרַבָּה אִם רוּפָא
 חֲכָם הוּא הִקְבִּי"ה נוֹתֵן לוֹ בְּרֻכּוֹת לְאוֹתוֹ שִׁישְׁתַּדֵּל בְּרֻפּוֹאָתוֹ שֶׁל הַחֹלָה. וְהֵהוּא
 אֲסִיא יִמְצֵאֵהוּ בְּאַרְץ מְדַבָּר, בְּבֵי מְרַעִיה שָׁכִיב וְאוֹתוֹ
 הַרוּפָא מוּצֵא אֶת הַחֹלָה בְּאַרְץ מְדַבָּר הֵינּוּ שׁוֹכֵב בְּבֵית חוּלְיוֹ וּבָתְּהוּ יֵלֵל
 יְשִׁימוֹן, דְּאֵנוֹן מְרַעִין דְּחֻקִּין לִיהּ וּמוּצֵא אוֹתוֹ בְּאוֹתָם הַחֲלָאִים
 הַמְצַעְרִים אוֹתוֹ וְזֶהוּ בְּתוֹדוֹ יֵלֵל יְשִׁימוֹן שֶׁהוּא מְשֻׁתָּמֵם וּמֵיִלֵּל עַל צַעְרוֹ וְחֲלִיוֹ.

הרופא צריך לשובב סיבות ולהביא עילות למנוע המזיקין

מֵאִי אֵיֶצְטְרִיךְ לִיהּ לְמַעַבְדּוֹ וּמָה צְרִיךְ הַרוּפָא לַעֲשׂוֹת יְסוּבְּבָנְהוּ,
 יְסוּבֵב סִיבּוּב וַיִּיתִי עִילוֹת בְּגִין דִּימְנַע מְנִיָּה אֵינּוֹן
 מְלִין דְּנִזְקִין לִיהּ יְסוּבֵב סִיבּוּב וַיִּבִּיא עִילוֹת כְּדִי לְמַנוּעַ מִמֶּנּוּ אֶת הַדְּבָרִים הַמְּזִיקִים
 אוֹתוֹ, יְקִיז לִיהּ, וַיִּפּוֹק מְנִיָּה דְּמָא בִישָׁא וַיְקִיז מִמֶּנּוּ הַדָּם הַרַע.

הרופא צריך להיזהר מאוד ברפואתו ששגגה עולה כשפיכות דמים

יְבוּנְנֵהוּ, יְסַתְּפֵל וַיִּבִּין, הֵהוּא מְרַעֵא מְמָה הָוִי.
 וַיְסַתְּפֵל בְּגִין דְּלֹא יִתְרַבֵּי עָלוּי וַיִּמְאָד לִיהּ.

אור הרשב"י

יש הרבה ענינים כיו"ב שצריך להשכיל
 אודותיו אך אנכי לקצר באתי כי מכל אלו
 הדברים שכתבנו יוכל המשכיל להקיש ליתר
 הפרטים ובזכות זה ימלטהו הש"י ביום רעה
 וכמו שאמר הכתוב.

המדוכאים וכמו שאחז"ל הוזהרו בבני עניים
 שמהם תצא תורה וזכות המתעסק בענין הזה
 גדול מאוד כדאמרינן (ב"מ פ"ה) כל המלמד
 את בן ע"ה תורה אפילו הקדוש ברוך הוא
 גוזר גזירה מבטלה בשבילו שנאמר וגו' ועוד

הלימוד היומיומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000